

آنا طولی سرفی

نزد فرسندی

محرری
ارضروم مبعوث ساقی
دوقنور ق. باصدیرمه جیلان

951

در سعادت

« آراقس مطبعه سی » باب علی ابرالسعود حادمنی نومرد ۵۷

۱۳۲۸

آناطولی شرقی شمندوفر مسئله می

مقدمه

دور سابقك حكومتی خرابیته سوق ایدن حرکاتی تعقیب ایلان
جرحدلر ایچنده، خاقان مخلوع ایله کندوسنی احاطه ایدنلرك اجنبی
حرص وطمعنه بلاتدقیق تبعیت مطیعانهلری نتایج متأسفهنسی، ملكمرك
استقبالی ایله مشغول اولانلرك اك زیاده مایوسیت واضطراب قلبنی
موجب اولمقده ایدی.

تبعه سنك محق غضبیدن خوف ایدرك ییلدیز سراینده آنلردن
آیرلمش بر حالدده کندوسنی موقوف طوتان عبدالحمید، نوع بشر
وجدانك هیچ بر صورتله قبول ایده میه چکی جرملرله غدارلقلرینی
دوام و محافظه یه اوغراشمسی و آرتق ملت طرفندن بو حالی تصدیق
اولنمامسی حسبیله، کندوسنك بو مشئوم سیاستنی دوام ایده بیلمك
اوزره خارجدن معاونت وجمیله آرامغه مجبور بولمقده ایدی.

اشته بو سببیدن طولاییدرکه، کیزلو سیاسی مقصدلرینه خدمت
ایتدیرمك و یاخود آندن منفعت حاصل ایلک اوزره، احراقسنز
اشتهالرك ییلدیز فاجعه سنه معین اوله رق اجماعلری کورلمشده
تضییق اولنمش ملیتلك چكیدیکی اضطرابات وداخلی بحرانلر
و «ژون ترك» حرکاتی ایچون سلطان حمیدك قورقولری اوتوز سنه
متمادیا خارجك رذیلانه آلاویره لرینه میدان آچمشدر. عبدالحمید کندو-
سنك جانی معینلرینه مغدور قربانلر تسلیم ایتدیکجه، بو فاجعه یی

Handwritten signature or mark in the right margin.

کیزلمک ایچون خدمت ایدنلره مملکتک بر قسمتی بر صورتله ترهین ایدر ایدی. دور حمیدینک بو اسفانکیز تاریخی کوزدن کچیرلرجه، مملکتک کیندکجه آرتقمده اولان ضعفندن تشجیع اولنان اجنبی دیپلوماسیسنک کندی کیزلو مقاصدینه کوره وکلایه امرلر ویره رک. دهها بوندن صکره اوزون مدت ایچون سیاسی و اقتصادی ترقیاتمزه بار اوله جق ییقیجی امتیازات قوپاردینی منظره متأسفانه تصادف ایدر. «ترك ارمنستانی بر کون هیج بر ارمنی بولنمق سزین مملکتینه «ربط ایتمک» حقمده کی کندو پروژهنی فعلاً ایلر و کتور مکه وسیله اوله رق، ارمنی قتالی ایله ارمنیلر علمینده کی تعقیباتک روس دیپلوماسیسی طرفندن نصیحت و تشجیع ایدلدیکی ارتق بر سر قالمامشدر و ۱۸۹۶ ده عبدالحمیدک امری ایله در سعادت زقاقلرنده ارمنیلر قتل اولندینی زمان روسیه خارجییه ناظری بولمان قونت لوبانوف راستوسکینک بالذات سویلدیکی سوزلر بونی مثبتدر.

آنجق دور سابقک هیجانلی حالندن و اولوقتک حکومتک اخلاق سزلغندن اک زیاده استفاده ایدن آلمانیا اولدیغنه شبهه یوقدر. بزم مملکتمزده آلمانیا طرفندن وقوع بولان «ساکن استیلا» *pénétration pacifique* و خارجی پولاتیفه سنک تملی اولان بغداد شمندوفری بیوک تشبهنک اساسلری عبدالحمید حکمدارلغنک سایه سنده وضع اولنمشدر.

خاقان مخلوعه ایتدیکی کوچک خدمتله مکافاة و آناطولیء شرقی ولایاتمزده تخریبات سیاستنی آچیقندن آچیغنه تعقیب ایدن شمال قوم مشو. مزنی دخی کوچندر مکدن اجتناباً و اولوقتک شرائط سیاسی سایه سنده بو غرب حکومتک پک چوق کارلی امتیازات الده ایتدیکی

معلومدر. فی الحقیقه ۱۸۸۸ ده آلمانلر حیدر پاشا - آنقره خطنک انشاسیله بغداد خطی بیوک تشبهنه باشلا دقدننده، خط مذکور اک اول سیواسه و صکره بیدربی خرپوط و دیاربکر و موصلدن کچهرک بغداده تمیدی علناً و رسماً درعهده ایتدیله.

پایتختی ایران کورفرزینه ربط ایتمک ایچون اک طبیعی واک طوغری واک آز مصرفی موجب کذرکاه دخی بو ایدی.

آنجق ۱۸۹۳ ده آلمان خطی آنقریه واصل اولدقده، آنقره - سیواس خطنک پک چوق مشکلاتی بولنمی بهانه سیله، ایلروده شمال کذرکاهنه یعنی سیواس و خرپوط و دیاربکره تمید ایتمک اوزره آنقره - قیصریه خطی امتیازینی طلب و اخذ ایتدیله.

قواقاسیه حدودلرینه طوغری تمید اولنه جق خطلری اندیشه ایله کورن روس سیاستنی ممنون ایتمک اوزره و حتی کیلومتره باشنه ۱۷۶۵۰ فراتق کبی یاغلی بر تأمیناته رغماً، آلمان دیپلوماسیسی همان شمال کذرکاهندن رجوع ایدرک واسکیشهر - قونیه طریق ایله اولکنندن اوزون و بهالی اولان شرق حدودمزرک محافظه سنه هیج بر فائده سی بولنمان و آنجق روس دیپلوماسیسنی ممنون ایدن جنوب کذرکاهنی قطعاً انتخاب و قبول ایتدیله.

اشته بو وجهله و ولایات شرقیه مزه روسیه نک مطمح نظریته مانعه چیقارماق مقصدی ایله، ۱۸۹۳ ده آلمان دیپلوماسیسی آنقره نقطه انتهایسنده شمال کذرکاهنی ترک ایدرک و حتی اولتاریخده امتیازی کندوسنه ویریلان قیصریه خطنه دخی عطف نظر دقت ایتمهرک قطعاً جنوب کذرکاهی انتخاب اولنمشدر.

۱۸۹۵ ده آلمان خطی ذاتاً قونییه واصل اولمش اولوب ، تاریخ مذکوردن ۱۹۰۱ صوکنه قدر اوزون تعقیباتدن صکره و بعض « بخششیر » یاردیمیه و تکمیل خط ایچون ۱۵۵۰۰ فرانق تأمین‌آله طوپدن قونییه - بغداد و ایران کورفرزینک بر لیمانه قدر تمديد خطنک امتیازینی الده ایتمشدرکه ، مشئوم سیاست حمیدیه‌نک محافظه‌سنه خدمت ایدن و کندوسنک محرم دوستی بولنان آلمان ایمپراطورینه خاقان مخلوع طرفندن احسان اولنان بخشش ایدی . ملت بر قهرمانانه حرکتیه بو منحوس سلطانندن قورتلش ایسه‌ده ، قیل و قالی موجب بو ایشک آغیر نتایج و بارلرندن بر عصر دها یقایی صیرامیه‌جقدر .

۱۹۰۱ ده سلطان حمید طرفندن آلمانیایه ویریلان بغداد خطی امتیازی کبی و عینی اسبابدن طولایی بحر سیاه حوضه‌سنده انشا ایدیله‌جک تکمیل خطوط حدیدیه امتیازاتی دخی روسیایه تخصیص اولمقده ایدی .

بو حالده اولوقتکی حکومتز جنائی بر خط شناسلقله آچیقندن آچیغه مملکتتمزی ایکی متفرق نفوسی منطقه‌سنه تقسیم ایش ایدی . بریسی اوراده کندولرینک « توسع صلحی » Pénétration pacifique پروژه‌لرینی اجرا و اکمال ایده‌جک اولان آلمان مالیه و دیپلوماسیسنه تخصیص ایدلمش ، ودها شمالده و روس حدودینه قومشو بولنان دیکری ایسه ، حال بگریسنده قالمغه یعنی عصرلردن برو بولندینی حالده‌بالایفا هر کونه وسائط نقلیه‌دن و روس استیلاسنه (۱۸۹۴ - ۱۸۹۶) وقایعنه سبب اولان حوالی مذکورنک سیاسی و اقتصادی و اجتماعی احوالی هر دقیقه استیلایه سبب اوله‌بیلور ایدی) قارشو وسائط تدافعیه‌دن

محروم بر حالده قالمغه محکوم ایدلمش ایدی . ایشته خارجی خاطرشناس دوستلرینه بخششیر ویرمه‌ک مسارعت ایدن سلطان حمید سیاستی بوکبی نتایج حاصل ایشدر .

خاقان مخلوعک شخصی سیاستیه برابر ، آنک قدر مهم اولان دیکر بر سبب دخی ، خارجی اجنته‌لر طرفندن ایمپراطورلغک تقسیمی حقنده‌کی تشبثلری تمهیل ایدر ایدی . بوایکنجی سبب دخی ، مابینک اخلاقسنر رژیمی سایه‌سنده ترقی ایدن مساویء اخلاق اولوب ، ملکک خرابه‌لری اوزرنده کارلی معاملات مالیه اجرا ایدنلر بو حالدن مهارتیه استفاده ایشلردر .

سلطان حمید ایله کندوسنی احاطه ایدنلر اللرندن اداره‌بی آلان تموز اختلالی ایله نیسانک تاریخی کونلری ، سیاست حمیدینک کتورمکده اولدینی کرداب فلاکتدن مملکتی خلاص ایچون تام وقتنده یتشدیلر . فقط ضابطان عسکریه‌مزک قهرمانانه فداکارلغی سایه‌سنده اجرا اولنان بوضربه ، اجنبی توسیع سیاستنک ایکنجی سببی اولان اداری مساویء اخلاقک اوکنی آلابیلدیمی ؟ درت سنه‌لک مشروطی عمرمزک تجربه‌سی بو حالک فوق‌المأمول کولکش‌دیکنی و مملکتمزک استقلالی ایچون عظیم بر هلدکه تشکیل ایتدیکنی مع‌التأسف اثبات ایشدر .

دور سابقده بو خارجی توسع *pénétration* تشبثاتنه اشتراک‌وقوی بر صورتله مربوطیت پیدا ایلان ذواته حکومت و اداره‌سنده تسلیم اولنمی طبیعی بو نتیجه‌بی حاصل ایده‌جک ایدی . بو ملاحظات نظر دقتمزی فوق‌العاده جلب ایتمه شایسته‌در . زیرا ساخته بروطنرورلیکله

صاقلامق قابل اولمیه جق رادده جمله من دخی (عثمانلی ملیتتی ترکیب
ایدن کافه اقوام) فقرا و جاهل اولوب غرب مدنیتته قیاساً اولقدر
کیروده یزکه ، مستعمراتلرینه ضم اولتمق اوزره اوروپا حکومتلرینک
منسوبیتنه دوشن مملکتلره مشابه واولر ایله مقایسه اولنه جق برحاله
کلدیکمز میدانددر .

فقط حال حاضر من نه قدر مؤلم اولسه ، اگرچه عصرلردن برو
دوام ایدن عطالتی بر طرف ایتمک اوزره معندانه بر سعی و قوی بر
آرزو ایله چالیشورساق ، دها ایو استقباله نائل اوله بیلورز وهرحاله
اوله جغز . ایشته بر آرزمان ظرفنده برشرق اهالیسی نهلر ییابیله جکنه
دلیل اولمق اوزره ژاپون مثال اوله رق میدانددر .

مع مافیله تشویقمزه امداد اولمق اوزره تاریخ مدنیتده شایان انتباه
و شرفلی بر ماضی یه مالک دکلمی یز ؟ شمدیکی عثمانلی ملیتتی ترکیب
ایدن ملتک کافه سنک ، ایوم بشریتک مقداراته حکم ایدن غرب
ملتلرینک ترقیات علمیه و فنیه سنه الهام ایده جک رادده پارلاق بر تاریخه
مالک اولدقلری انکار اولنه بیلورمی ؟

تاقپولرمزده بزی کوزتمکده اولان آوروپانک نظر حریرصانه سندن
قورتمق و ترقیات یولنده قطع مسافه ایلمک ایچون اک اول منافع
حقیقیه منک وخیم بر عقیده سنه مالک اولمق وبعده اقتصادی و سیاسی
تشکیلات و تنسیقاتمز ایچون لازم اولان اوروپا علم و سرمایه سنندن
استفاده ایتمکله برابر ، استقلالمز ایچون عظیم تهلیکلر کوزهدن بعض
حکومتلرک سیاسی و اقتصادی مقاصدینه وقت کچیرمکسزین چکمک
ایچون تشبثات نافع مزه ایودوشنلشمش ترکیبات استعمال ایلمک لابددر .
فقط بومشکل و نازک اقداماتک نتیجه پذیر اولمسی ایچون حکومتلرک

اسایش واستقبالنی اجنبی حکومتلرینک آمان و مرحتنه معروض قیلان
دور حمیدبنک افعال مشئومه سنه اشتراک ایتمیان آدلره احتیاجمز
درکاردر .

بولزومی کوسترمک و بزم اداره حاضره منک بعض مأمورلرنده
دور سابق حسنیاتی نه درجه موجود اولدیغنی اثبات ایلمک اوزره ،
اوج سنه اول تشبثنده بولندیغ شمدوفر پروژه سنک تاریخچه سنی
بوراجقده موضوع بحث ایده جکم . مذکور پروژه ده شرقی آناتولی
ولایتلرک اصلاح احوالنه و ماضیده کی خطالرک تعمیرینه مدار اولمق
اوزره تشبث اولندیغنی حالده ، بو پروژه عالیهنده هر زمان یاپیلان
مخالفت و انتریقه لردن آکلاشیلاجنی وجهه ؛ دور سابقک آفت انکیز
تشبثاتنه اشتراک ایدن مأمورینک اولوقت استعمال ایلدکلری وسائط
وخط حرکتدن هیچ بر شی ترک ایتمدکلری میدانه چیقار .

فقط بو تاریخچه منک تصریفندن اول . آنده باشلیجه روللری
بولنان ذواتک اسامیدنی ، کندو « وطنپرورانه » فعالیتلری صرهمسینه
تاریخ جدیده منک مخصوص بر صحیفه سنه قید اولتمق اوزره ، بیانه
مسارعت ایده رز .

اولاً الان نافع مستشاری بولنان سرویچن افندی که مسئله منک
ابتداسندن بروالندن کلدیکی قدر بطلانه چالشمشدر .

ثانیاً صدر سابق حتی پاشا خضرقلری که ، بو مهم مسئله منک
حلنی مختلف بهانه لرله ایکی سنه تأجیل ایتمدیکی حالده ، نافع نظارتنی
وکاله اداره ایتمدیکی بر قاج ماه ظرفنده الخلیف - بغداد شعبه سی
واسکندرون لیمانی و بولی - آطه پازاری خطی امتیازانی حالیه
امکان بولمشدر .

« پروغرامنده طربزون و سیمواس و ارضروم و بتایش و وان و معموره -
 « العزیز و دیاربکر و لایترینی بحر سیاه لیمانرینه ربط ایده جک خطوط
 « حدیده نك همان انشاسی اولمغله بو پروژه نك سرعت ممکنه ایله
 « حصولی مسئله مهمه سی ایچون حکومتك نظر دقتی جلب اولمسنی
 « رجا ایدرز . »

مجلس مبعوثانه بو تقریری ۲۰ شباط سنه ۳۲۴ ده اتفاق آرا ایله
 بالقبول رأینك بیانی ضمننده نافعہ نظارتنه حواله ایشدر.

نافعه نظارتی بو تقریره جواباً و فی ۱۸ مایس سنه ۳۲۵ ده بو
 مسئله حقننده تقدیم ایلدیکم راپورده کی اساسی بالتصدیق یازدینی تذکرده
 کیلو مترو تأمیناتنه مساعد اولمیان احوال مالیه مزه نظرا مذکور
 خطوطك انشاسندن ولایات مذکورده حاصل اوله جق اعشار فضله -
 سنك تخصیصی ایله برابر مذکور خطوطك یکر می کیلو مترو لوق
 منطقه سنده معادنك احاله سی صورتلری چاره یکانه اوله زق کوسترمشدر.
 بو حالده تاریخ مذکورده ملت و کیلاری خطوط مذکورده نك لزوم
 عاجلنی تصدیق ایتدکاری کبی ، نافعہ نظارتی دخی احوال مالیه مزه
 نظراً بونلرك انشاسی ایچون اعشار حاصلات فضله سی ایله معادنك
 تخصیصی صورتلرینی قبول ایش اولوب ، مجلس مبعوثانك بو آرزوسنه
 مأمور لرمن طرفندن نه کبی نتیجه ویرلدیکی مقالتمزده کوریله جکدر.
 کیلو مترو تأمیناتی یرینه معدن امتیازی ایله اکتفا ایدرسه ،
 حکومت اناطولی شرقیده مهم برشمندوفر شبکه سی امتیازی ویرمه
 میال ایدوکنندن ، شمندوفر ایشری ایله اشتغال ایدن آمریقالو شخصی

ثالثاً شمندوفر لر مدیری مختار بک که ، اناطولینك حوالی
 مذکورده سنده بیک کیلو مترو جدید شمندوفر خطری انشاسنك
 مملکتته مضر اولدینی فکر غریبنده بولمشدر .

رابعاً نهایت بغداد مشهور خطی مقدس دعواسنك اک صوک
 پهلوانی بولنان خلوصی بک که ، نافعہ نظارتنه تعیننی ایله برابر آچیقندن
 آچیغه میدانه آتیله زق ، جرأت نقطه نظرندن بو مسئله ده کی اسلافنی
 قات اندرقات کیرو براقشدر .

آناطولی شرقی شمندوفر پروژه سنك مبدأ و تحولاتی

فی ۱۹ شباط سنه ۳۲۴ ده اوتوز ایکی مبعوث رفیقلمك امضاسی
 ایله آئیده کی تقریری مجلس مبعوثان ریاست جلیله سنه تقدیم ایتدم.
 « آناطولی شرقی ولایاتنده عصر لردن برو حکم ایدن سفالت
 « فوق العاده نك باشلیجه سببی وسائط نقلیه نك بسبتون فقدانی اولوب ،
 « ممالک عثمانیه نك اک چوق یوزی اوستی براغیلان بوبدبخت حوالینك
 « فقرا اهالیسی متمادی بر قحیط و غلا بر حال طبیعی شکلنی آله زق ،
 « کرک اهالی و کرک حکومت ایچون تحمل فرسا بر راده یه کمشدر ،
 « زیرا ولایات مذکورده واردات سنه بسنه تدنی ایتدکن ماعدا ،
 « مملکتك اک مسعود حوالیسندن اوله بیله جک صورتده طبیعتندن
 « مساعد بر موقعده بولنان بو حوالیده کی بدبخت اهالینك کچینه
 « بیلملری ایچون بیله حکومت هر سنه پک چوق فدا کارلقلر یامغه
 « مجبور اولنمقددر بو حال اسف اشمالک یکانه چاره سی ایسه نافعہ

دوستم دوكتور غلاستقوي مراجعت ايچون اولزمان قاندرمغه موفق اولمش ايدم .

مجلس مبعوثان ايله نافعہ نظارتك قرارلرينه مبتنى بولنان تاميناتنه كونهرك دوكتور غلاستقو استانبوله كلدى وفي ۶ تموز ۲۲۷ ده ايلك استدعاسنى نافعہ نظارتنه تقديم ايلدى . اولزمان فن مشاورى بولنان سروپچين افنديك مخالفت حاللرينه تصادف ايتمى اوزرينه ، كندو آرزو واصرارينه بناً مخبرات ومذاكراتنه شخصاً داخل اولمغه مجبور اولدم .

اولوقت نافعہ فن مشاورى بولنان سروپچين افنديك ، غلاستقو تكليفنك منافعنى نظرياتجه قبول ايتمكه برابر ، مذكور پروژنك قوه دن فعله چيقيمسنى بالفعل ممكنسر قيماق ايچون مخالفت دسائسكارانهسى حسديه آمرىقا شركت و كيلنك چوق دفعه لر قطع مخبره ايتسى تقصيلاتنى بر طرف ايدرك ، آنجق بو بابده بديهى بولنان ازروسزلغنه دليل اولق اوزره ، دليل مومى اليه ايله قطع مخبره ايچون صوك دقيقه ده مأمور مومى اليهك بغداد مقاوله سنك اون ايكنجى ماده سنى اورته يه آتهرق اوينا ديفنى او يونى ذكر ايتمكه اكتفا ايدم جكم .

باب على حقوق مشاورلكنده بولندقارى زمان حقى پاشا ونورادونكيان افندى حضاراتى طرفندن قلمه آلان مشهور بغداد مقاوله نامه سنك اون ايكنجى ماده سى شوندى عبارتدر .

« اون ايكنجى ماده - اشبو مقاوله نامه ايله امتيازى احسان بيوريلان تيمور يونى مرسين ايله طرابلس شام آراسنده واقع بر » نقطه دن ساحله ربط ايتك اوزره شعبه لر انشاسنه حكومت سنيه جه

« قرار و يرلديكى تقديرده شام و حما تيمور يونى ايله تمديدى شركتنه » اولجه احسان بيورلمش اولان حقوق محفوظ قالمق قيد احتياطيسيله » مذكور شعبه لرك امتيازى منحصر اصحاب امتيازده اعطا بيورييله جقدر .

بو ماده نك تحرير و معناسنه نظراً بغداد شركتنه تخصيص ايديلان حقوق آنجق بغداد خطنى ساحله ربط ايدم جك شعبه لره مخصوص اولوب ، بو دخى ديكر بر شركتك مذكور منطقه داخلنده بر شعبه انشاسيله بغداد خطنك تجارتنى اسكندرون كورفزينك بر اسكله سنه چك مسنه مساعده اولنماسى مقصدينه مبتنى بولنمشدر . يوقسه ماده مذكورده بغداد خطنك اوستندن كچرك داخل مملكتنى مذكور ساحله ربط ايدم جك داخلى شعبه لر حقنده هيچ بر كله يوقدر و بو حالده مذكور ماده ايله بو حق بغداد شركتنه ويرلما مشدر . زيرا عكس حالده مذكور ماده ده حكومت سنيه نك بغداد خطى اوستندن كچرك آنا طولينك ايچروسنى مذكور ساحله ربط ايتمكه حقى اولمديغنى صراحة يازمق ايتخاب ايدر ايدى . ايسته بو اسبابه بناً ، ايكي ماهدن برى مآذون بولنان نورادونكيان و سروپچين افنديلرك غيبوتى انشاسنده ، نافعہ نظارتيله مجاس وكلا داخلى خطوطى مورطه لى ليماننه ربط ايتك حقنده كى دوكتور غلاستقونك تكليفنى اساساً قبول ايلديلر .

فقط بزم فن مشاورى ، قرالدىن زياده قرال طرفدارى كسيلا رك و آلمانيا امپراطور لغندن اولكونلرده نشانه نائل اولديغنى جهتله بزم منافعمزه رغماً آلمانيا منافعنى آلانلرك مأمول ايتدكلرندن زياده محافظه ايچون كندوسنى برلى منتداری مجبور كورمشدر . فى الواقع بر چوق

تعدیلاتدن صکره نظارتله آمریقا شرکت و کیلی بیننده ائتلاف حاصل اوله رق مسئله مجلس مبعوثانه تودیع اولنه جنی صروده بزم فن مشاوری بردن بره حقوق مشاوری صفتنی احرازله ، مجلس وکلاجه حل اولنمش اولان بغداد مقاوله سنک اون ایکنجی ماده سی مسئله سنی یکیدن اله آلمش ونورادونکیان افندی حضرتلری دخی سرویچن افندی سنک مذکور رأینی تصدیق ایشدر .

مذکور پروژہ بی بسبتون ردایتمک رأینده بولندیغنی کوسترمامک ایچون ، بزم فن مشاوری افندی انشاسی متصور بولنسان شبکه سنک یورطه لغه قدر تمدیدنن ایسه دیار بکر ایله بغداد خطی آره سننده بر قول ایله بغداد خطنه ربطنی دو ققور غلا سقویه تکلیف ایلدی . ۳۲۷ ده بو تکلیف دیگر بر طرزده ینه میدانه قوندیغنی جهتله ۳۲۵ ده جریان ایدن بو حال تخطر اولنمق الزمدر . دو ققور غلا سقو ایسه مذکور ۱۲ نجی ماده حقننده مباحثات جریان ایدوب باب عالیجه ونظارتجه حل اولندیغندن طولایی بو تکلیفی قطعاً رد ایشدر .

بالاخره طالب امتیاز ایله طوغریجه مخابره ایچون هیئت وکلاجه تشکل ایدن ونافعه ومالیه ومعارف ناظر لرندن مرکب بولنسان انجمن طرفندن بو بابده کی اعتراضات مصنعه کاملاً بر طرف ایدلمشدر . نافعه نظارتنده بو پروژہ علمینده احداث اولنان بونجه مشکلاته رغماً مجلس وکلاجه ایشک اهمیتتی نظر دفته آنه رق بش دفعه مذاکرات لازمه اجراسندن وبر چوق تعدیلاتدن صکره دو ققور غلا سقو ایله نظارت آره سننده آتیده کی شرائط اساسیه دائره سننده ائتلاف حاصل اولمشدر .

اولا حکومت آتیده کی خطوطک کشف واول حوالک احوال ارضیه سنک تدقیقی ایچون طالب امتیازه اون التی ماه مدتله بر حق خیار ویرمکده ایدی .

۱ - خرپوط و ارغنی و دیار بکر و بتلیسدن کچهرق سیواسدن وانه .

۲ - سیواس - دیار بکر خطنک تعیین اولنه جق بر نقطه سنندن وجهان دره سنندن کچهرک یورطه لغه .

۳ - دیار بکر - وان خطنک معین بر نقطه سنندن موصل و کرکوک و سلیمانیه به .

ثانیاً بالاده کی خطوط یوز بش سانترو عرضنده اوله جقدر . شایان دقتدرکی هر نه قدر بالاخره بو مهم نقطه حقننده چوق دفعه لر تبدیل رأی ایش ایسه اول اثناده نافعه نظارتی آناطولیده انشاسی متصور یکی خطوطک صامسون - سیواس و بغداد خط لرندن ماعداسنک طار خط ایله یاپلمسی رأیند . ایدی .

ثالثاً حکومت صاحب امتیازه خطوط مذکور سنک انشاوایشلمسی ایچون هیچ بر معاونت مالیه ده بولنمیوب ، آنجق صاحب امتیازک انشا ایده جکی خطوطک یکر می کیلومتر و منطقه سی داخلنده کی معادن مکشوفه وغیر مکشوفه سنک ایلك یکر می سننده منحصرأ امتیازینی ومذکور یکر می سنندن صکره امتیازک دوام ایده جکی بقیه مدت ظرفنده دخی (حتی کیلومتر و تأمیناتی ایله امتیازی ویریلان خطوط سائر ایچون اولدیغنی کبی) ایشلمک حتی ویریله جک ایدی .

رابعا ايلك اون بش سنهده مذكور منطقه داخلنده كي معادن ، معادن نظامنامه سنده محرر نسبي ويركو تاديه سندن معاف اولوب ، اون التنجي سندن اعتباراً شمندوفرك حاصلات سنويه غير صافيه سي بهر كيلومتروده اون ايكيبيك بشيوز فرائق اولورسه معادن رسومي تماماً واكر اولقداره بالغ اولمزه ، بهر كيلومتروده سنوي ۱۲۵۰۰ فرائقه واصل اولاجق مقدار بالتزيل متباقيسي تاديه به مجبور اوله جقدر .
 خامساً كشفيات ابتدائيه ايچون مقرر اون التي ماه داخل اولارق صاحب امتياز همان ايكيبيك كيلومترودن عبارت اولان خطوط مذكورهنك تامني سكر سنهده ختامه مجبور اوله جقدر .

دوقتور غلاسقو ايله مقاوله ابتدائيه نك تنظيمي ايچون مجلس مبعوثانك تصديقه وضع اولنجق اوزره ، ايسته آناطولي شمندوفرلري مسئله سي بو حاليه اولارق في ۳ اغستوس ۳۲۵ ده مجلس مبعوثانه توديع اولمشدر .

[تام بوصره ديكر بر آمريقا غروبي نامنه موسيو چسترايشه بالمداخله مذكور خطوطي كنيش اوله رق و معادن رسومي ابتدا سندن تاديه ايتك شرطيه انشا ايلك تكليفنده بولمشدر .

تثبت مذكورك مشكلاتي آكلايان هر كس كبي نافع مأمورتي دخي بو شرائطك اجراسي ناقابل اولديغنه قائل اولمغله برابر اولوقت مزايده اصولي رغبتده ايدوكندن و ديكر طرفدن اولزمانكي نافع نظارتي مجلسك اعتمادي حائز اولمديغندن ، مجلس مبعوثان في ۷ اغستوس ۳۲۷ ده پروژهده مذكور خطوطك و مسئله نك اساسي

تصديقه برابر ايشك رقابته وضعنه واك زياده مساعد شرطلر درميان ايدن طرفك امتيازي آله بيلمسنه قرار ويرمشدر . ايسته اول آندن اعتباراً مسئله انتريقه لر و حكمتلرله مملو يكي بر دوره يه كيرمشدر .

مذكور امتيازه يدي سكر طالب ظهور ايتمش ايسهده ، نافع نظارتجه نظر دقه شاين اولميانلر بر طرفه براغيله رق ، آنجق اوچ جدي غروپلر نامنه حركت ايدن دوكتور غلاسقو و موسيو چستر وميرالاي شهفردن بريسي ترجيح ايتك مجبوريتنده قالمش وموسيو چسترك شرائطي اك زياده مساعد اولمغله نهايت مذاكرات ومخبرات مومي اليه انحصار ايتمشدر .

چستر غروپنك ميدانه چيقيسمي اوزرينه آرتق بو ايشه مداخله دن واز كچدم ، زيرا موسيو چستر طرفندن تكليف اولنان شرائطله ايشك بورسه اويوني حالي كسب ايلديكنه و بناء عليه شمندوفرك انشاسي كيفيتي جدي سورتهده تهلكه يه وضع اولنديغنه وجداناً قائل اولدقدن بشقه ، برنجي پروژه نك موجودي و دوكتور غلاسقونك شخصي دوستي بولنديغجهته ، چستر تكليفاتي تنقيد ايتديكمده ، مملكتك جانلي منافعه تعلق اولان بو مسئله ده منافع شخصيه تعقيبي صورتنده اتهام اولنه بيلوردم . اولتاريخدن مسئله نك ايكنجى دفعه مجلس مبعوثانه ورودى تاريخنه قدر بو ايشه مداخله يكانه م ، آنجق اولزمان نافع ناظري بولنان حلاجيان افندي حضرتلرينه ، چستر مقاوله سنك اجراسي قابل اوله بيلمك ايچون انده كي شرائط ماليه نك ممكن مرتبه تخفيفي لزومني اخطاردن عبارت قالمشدر ، زيرا آلمان

مالیونی ایله سیاسیونی طرفندن بو مهم مسئله نك حلنه قارشو عقد اتفاق اولندیغی جهتله ، شرائط نه قدر آغیر اولسه آناتولینك صارپ وشکل بولنان حوالی مذکور مسنده مهم بر شبکه انشاسنك قوه دن فعله چیقمسی کیفیتتی اولدرجه تهاکویه معروض قاله جعی آشکارایدی .

اوزون مخابراتدن صکره نافعہ نظارتی چستر غروپی ایله متفق قالدیغی مقاوله نی مجلس مبعوثانه لاجل العرض فی ۲۵ شباط سنه ۱۳۲۵ ده مجلس وکلایه تودیع ایلش ومقاولات مذکوره دو قنور غلا سقو پروژه سنك عینی اولوب ، یالکیز کنیش خط اوله جنی وصاحب امتیازك قانوناً معین رسوم معدنیه یی ویرمکه مکلف بولنه جنی فرقلری محتوی ایدی . یعنی ملکیتک دیگر جهتلرنده کی شمندوفر لر حائلاتنك نقصاتی قیامق ایچون حکومت شمدی یه قدر وبلکه اوزون بر مدت دها بهر کیلو مترویه سکز اون بیک فرائق ویرمکه مجبور بولندیغی حالده ، بغداد خطندن زیاده انشاسی مشکل بولنان ایکبیک کیلومتره لوق بر خط ایچون بر پاره بیله مصرفه کرفتار اولمدقن بشقه ، صاحب امتیازدن معادن رسومی دخی تماماً ونقداً آله جقدی .

بو حالده حکومت بو مسئله ده مأمورلرینك سوء نیتندن بالاغفال خط حرکتتی تپه دن طرناغه قدر تبدیل ایتمکه لزوم کورمشدی . یعنی کنیش اوله رق انشاسی حالنده سنوی یکر می میلیون فرائق آچینی بولنه جق خط مذکورك انشاسی ایچون مادی بر فدا کارلقده بولمقدن ماعدا بو تشبثك طوغریدن طوغری یه بر واردات منبعی اوله جنی فکرنده بولنمشدر !!

اوله بیلورکه حسن نیتی بولنان وانجق هر حالده یا کلش معلومات آلان ونافعہ مأمورلر مرکز طوزاغنه دوشن موسیو چستر کبی بر اجنبدینك نامحل مداخله سی سایه سنده بو مناسبتر نتیجه حاصل اولمشدر . یعنی مأمورین موسی الیهم موسیو چسترک بو مداخله واهیه . سندن بالاستفاده منافع حکومت ! نامنه اولقدر آغیر شرطلر وضع ایتدیلرکه ایشك صویه دوشه جکنه شك وشبهه یوغیدی . اویون پك ماهرانه اوینامش ایدی . بو شمندوفر مسئله سنك معدن ایشی ایله مرکب اولسی دخی بو خصوصی تسهیل ایلشدی . زیرا صاحب امتیازك یکر می یکر می بش میلیون شمندوفر آچینی قیامغله برابر اولقدر دخی شرکتی منافع تدارك ایدمک بر آلتون معدنی بولمیه جغنی کیم تأمین ایدم بیلور ایدی ؟ .. ینه تکرار ایدیورمکه اویون پك مکمل اوینامش ایدی واکر تفسیری ناقابل جهالتدن ایلرو کامش ایسه ، مشروعیتنه شبهه ایتمکه حقمز واردی .

آناتولی شرقینك بو بدبخت شمندوفر حکایه سنك دها زیاده شایان حیرت اولان بر جهتی دخی شودرکه ، چستر غروپنه تحمیل ایدیلن بو آغیر شرائطه رغماً ، اولوقتکی صدر اعظم حتی پاشا حضرتلری ، مجلس مبعوثانه تودیع ایتماک ایچون مختلف بهانه لرله اون درت ماه بو ایشی آلیقویمغه موفق اولمشدر .

بو صروده یعنی ۳۲۵ آغستوسندن ایشك یکیدن مجلسه تودیغی تاریخی اولان ۳۰ نیسان سنه ۳۲۷ تاریخنه قدر پك چوق دفعه لر واقع اولان اصرارم اوزرینه مبعوث رفیقلمدن بعضیلری طرفندن